

Epidemiologische surveillance van leptospirose

Leptospira spp. - 2024

Auteurs: T. Lernout¹, N. Hammami², M. Mori¹, M. Van Esbroeck³

¹ Sciensano

² Departement Zorg

³ Referentie Labo Tropisch Instituut Antwerpen

Hoofdpunten

- In 2024 werden er 41 bevestigde en negen waarschijnlijke gevallen van leptospirose gerapporteerd door het referentielaboratorium. Dit is opnieuw een sterke stijging vergeleken met 2023, toen ook al een record aantal gevallen werd geregistreerd.
- In totaal werden er via de verschillende bronnen 68 gevallen van leptospirose gemeld in 2024.
- In Europa wordt ook algemeen een toenemende trend vastgesteld.

Informatiebronnen

- Melding van gediagnosticeerde gevallen door het [referentielaboratorium](#) van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG).
- Melding van gediagnosticeerde gevallen door het [referentielaboratorium voor dieren](#) van Sciensano (uitsluitend humane diagnose door middel van PCR).
- Gegevens van de verplichte melding in de drie gewesten.

Gevalsdefinitie

- Bevestigd geval: detectie van nucleïnezuur van *Leptospira* spp.; seroconversie of viervoudige titerstijging van de antilichamen met de microscopische agglutinatietest (MAT); indien 1 enkel staal, hoge MAT-titer of lage MAT-titer en IgM-antilichamen met een passend klinisch beeld; isolatie van *Leptospira interrogans* of andere pathogene spp.; aantonen van *Leptospira* spp. door immunofluorescentie.
- Waarschijnlijk geval: 1 enkel staal met IgM-antilichamen en lage MAT-titer in afwezigheid van informatie over kliniek en blootstelling of lage MAT-titer met passend klinisch beeld. In het kader van de verplichte melding wordt een persoon met passend klinisch beeld en een epidemiologisch criterium (blootstelling aan een dier met leptospirose, een gemeenschappelijke bron of een gecontamineerde omgeving) ook weerhouden als een waarschijnlijk geval.

Epidemiologie

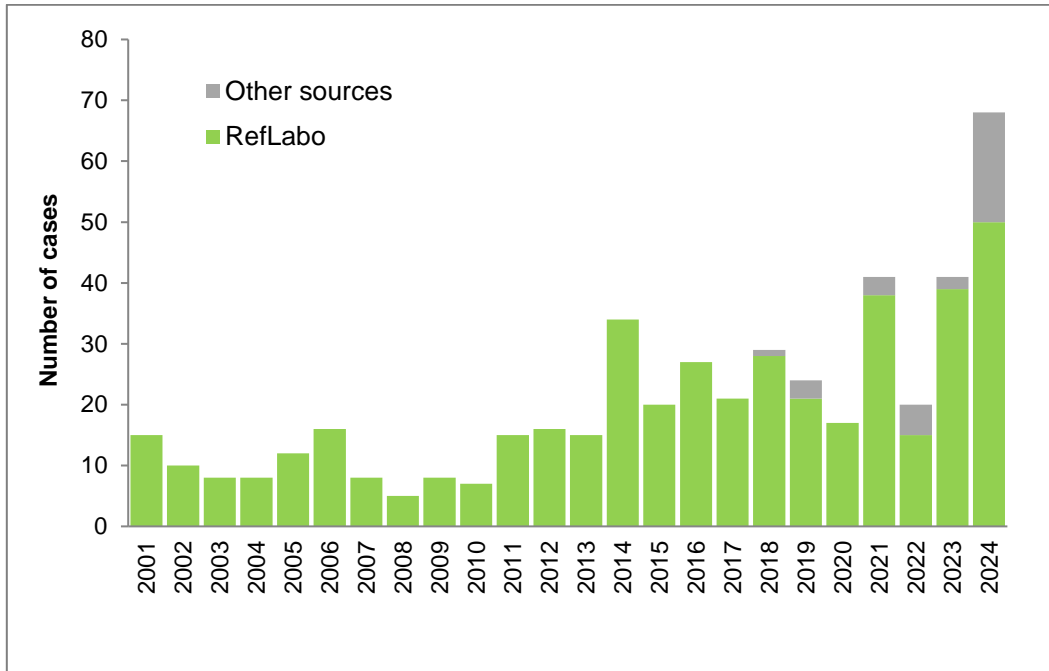
- Aantal gevallen: in 2024 werden er 41 bevestigde en negen waarschijnlijke gevallen van leptospirose gerapporteerd door het referentielaboratorium. Dit is opnieuw een sterke stijging vergeleken met 2023 (n=31), wat toen ook al het hoogste aantal geregistreerde gevallen was van de voorbije 20 jaar (Figuur 1). Van de 35 gevallen in Vlaanderen werden

er 21 (60%) ook via de verplichte melding gerapporteerd en van de 13 gevallen in Wallonië werden er acht (61%) gerapporteerd. Deze proporties zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren. Van de twee gevallen in Brussel werd er één (50%) gerapporteerd. Verder werden er vijf bijkomende gevallen in Vlaanderen gerapporteerd en elf in Wallonië, waarbij de diagnose niet door het referentielaboratorium werd gesteld. Tenslotte waren er nog negen personen met een positief PCR-resultaat, waarvan er zeven ook op basis van serologieresultaten werden gerapporteerd. In totaal werden er dus via de verschillende bronnen 68 gevallen van leptospirose gemeld in 2024, vergeleken met 41 gevallen in 2023. Dit is het hoogste aantal gerapporteerde gevallen ooit sedert de start van de surveillance. De gegevens hieronder betreffen het totaal aantal gevallen.

- Geslacht: net zoals andere jaren waren de meerderheid van de gevallen in 2024 mannen (76%).
- Leeftijd: spreiding tussen 9 maand en 81 jaar, met een mediaan van 47,5 jaar. Dit is vergelijkbaar met de meeste andere jaren.
- Oorsprong van de infectie: van de 45 gevallen waarvoor de informatie beschikbaar was, werden er 20 (44%) vermoedelijk besmet in het buitenland, vooral in Azië (drie in Sri Lanka, twee in Thailand en in Indonesië en één persoon in Maleisië), maar ook in de Franse overzeese gebieden (Martinique en la Réunion) en Zuid-Amerika (Colombia en Panama), Afrika (Sierra Leone) en in de buurlanden (Frankrijk vasteland, Nederland en Luxemburg) (Figuur 2). Het aandeel van buitenlandse besmettingen (op het aantal met beschikbare informatie) is de laatste drie jaren opnieuw redelijk stabiel (na een lagere proportie in 2020-2021 omwille van de geldende reisrestricties), maar wel nog lager dan de periode daarvoor. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het land van besmetting niet gekend is voor een derde van de gevallen, wat een impact kan hebben op de interpretatie.
- Bron van besmetting: de mogelijk bron van besmetting werd gerapporteerd voor slechts 23 van de 68 gevallen (34%). De meerderheid (n=16) werd vermoedelijk besmet door contact met zoet water, tijdens een triatlon, zwemmen in een meer of rivier, raften, kajakken en vissen. Andere vermelde bronnen waren mogelijk contact met ratten (n=3), contact met een hond met leptospirose, een val in een gracht, en vermoedelijke blootstelling in een bos.
- Geografische spreiding : van de 25 personen die in vermoedelijk in België besmet werden, woonden er 18 in Vlaanderen (zeven in Oost-Vlaanderen, telkens drie in de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen, en twee in Limburg) en zes in Wallonië (drie in Henegouwen en telkens één in de provincies Waals-Brabant, Luxemburg en Namen). Verder werd er één besmetting vermoedelijk in Brussel opgelopen. Deze verdeling komt globaal overeen met andere jaren. Net zoals vorig jaar werd het hoogste aantal besmettingen in Oost-Vlaanderen geregistreerd. De plaats van besmetting verschilt mogelijk wel van de woonplaats.

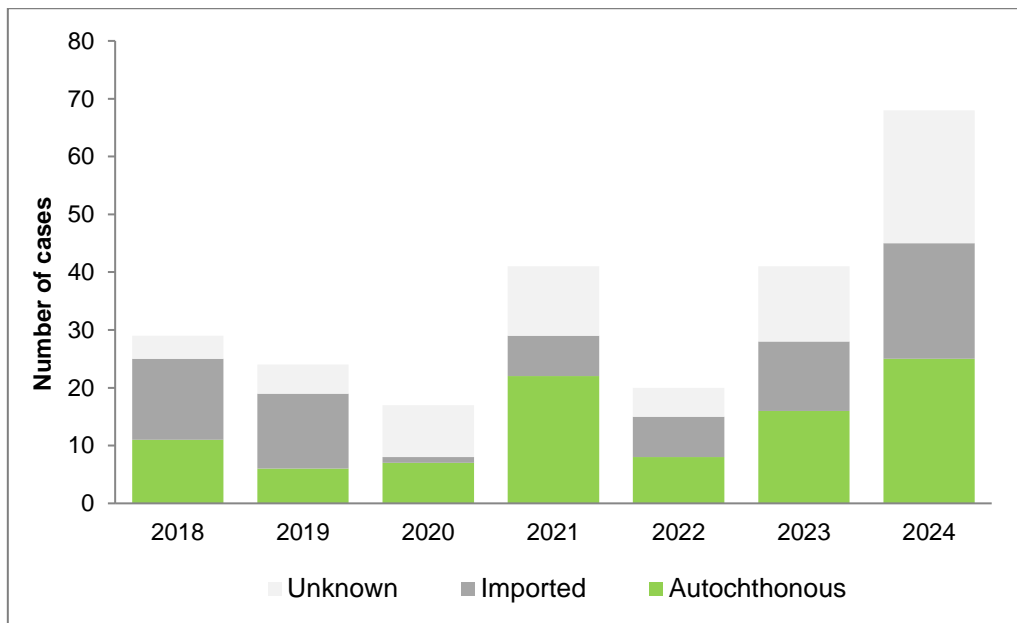
Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van leptospirose volgens informatiebron per jaar, België, 2001-2024

(Bronnen: referentielaboratorium voor *Leptospira*, verplichte melding sedert 2018 en referentielaboratorium voor dieren sedert 2024)

Figuur 2 : Aantal gerapporteerde gevallen van leptospirose per plaats van infectie, per jaar, België, 2011-2024

(Bronnen: referentielaboratorium voor *Leptospira*, verplichte melding sedert 2018 en referentielaboratorium voor dieren sedert 2024)

Belang voor volksgezondheid

Het aantal gevallen van leptospirose in België varieert sterk van jaar tot jaar, met algemeen een stijgende trend. Na een record aantal meldingen in 2023, was 2024 opnieuw een jaar met het hoogste aantal gerapporteerde gevallen ooit. Sedert 2022 wordt ongeveer de helft van de besmettingen in België opgelopen (autochtone gevallen), wat hoger is dan in de periode 2018-2019¹ (38%). Omdat het land van besmetting niet gekend is voor een derde van de gevallen, moeten deze resultaten wel met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Ook in andere Europese landen worden jaarlijkse schommelingen vastgesteld, met een globaal toenemende trend. Net zoals in België werd er in 2023 (meest recente gegevens) een recordaantal bevestigde gevallen gerapporteerd in Europa (EU/EEA landen), met een totaal van 1.261 gevallen, waarvan 17% gelinkt was aan een reis in het buitenland. In Nederland was het jaarlijkse aantal gevallen in de periode 2019-2023 2,7 maal hoger dan in 2005-2009, waarbij er vooral een toename was van het aantal autochtone gevallen (4,1x hoger) (Obels *et al.*). De jaarlijkse incidentie van gevallen van autochtone leptospirose was significant geassocieerd met hogere temperaturen tijdens de zomer (IRR 1,38; 95% CI 1,88-1,61) en de voorafgaande winter (IRR 1,27; 95% CI 1,18-1,36). Er werd geen verband aangetoond tussen neerslag en leptospirose-incidentie (Obels *et al.*).

Het risico op leptospirose hangt af van zowel omgevings- als gedragsfactoren. Mogelijke factoren die bijdragen aan de vastgestelde stijging van leptospirose in Europa de afgelopen jaren zijn de klimaatsverandering en het populairder worden van recreatieve wateractiviteiten (Beauté *et al.*; Obels *et al.*). Een andere mogelijke hypothese is een betere surveillance en/of diagnostiek, o.a. door het gebruik van PCR-testen. In België worden inderdaad af en toe PCR-testen aangevraagd voor de diagnose van leptospirose, maar de gevallen die op deze manier gediagnosticeerd werden in 2024 werden voor het merendeel ook op basis van serologieresultaten gemeld, dus dit lijkt weinig tot geen impact te hebben op de cijfers.

Wereldwijd en in Europa komt leptospirose vaker voor bij mannen dan bij vrouwen. In de periode 2010-2021 was de man-vrouwratio in de EU/EEA op basis van gerapporteerde gevallen aan ECDC 4:1 (Beauté *et al.*). Ook in België betreft het in de meerderheid van de gevallen mannen. Volgens een literatuuronderzoek uitgevoerd door Cataldo *et al.* in Europa kan dit worden verklaard doordat risicogedrag en beroepsmatige (vooral veeteelt) en recreatieve blootstelling (watersporten zoals kajakken en triatlon) geassocieerd zijn met het mannelijk geslacht (Cataldo *et al.*).

Door de klimaatverandering kan het aantal leptospirosegevallen in Europa en ook in België verder toenemen. Het is dan ook belangrijk dat artsen zich hier bewust van zijn, en dat de bevolking geïnformeerd wordt over de ziekte, vooral bij het uitoefenen van risicovolle activiteiten zoals recreatieve wateractiviteiten. Algemeen is het bij alle activiteiten met een mogelijke blootstelling aan de bacterie (contact met water dat verontreinigd kan zijn door de urine van dieren), aanbevolen om geen water in te slikken, en om wondjes, hoe klein ook, te beschermen met een waterdicht verband en na de blootstelling te ontsmetten. Dit is niet enkel belangrijk in tropische landen, maar ook in België en onze buurlanden.

---

¹ Omwille van de reisrestricties in 2020 en 2021 kunnen de cijfers niet vergeleken worden met deze periode.

Meer informatie

- Beauté J, Innocenti F, Aristodimou A, Špačková M, Eves C, Kerbo N *et al.* Epidemiology of reported cases of leptospirosis in the EU/EEA, 2010 to 2021. *Euro Surveill.* 2024 Feb;29(7):2300266. doi: 10.2807/1560-7917
- Cataldo C, Bellenghi M, Masella R, Busani L. One Health and sex and gender-related perspective in the ecosystem: Interactions among drivers involved in the risk of leptospirosis in Europe. A scoping review. *One Health.* 2024 Jun 21;19:100841. doi: 10.1016/j.onehlt.2024.100841.
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Surveillance Atlas of Infectious Diseases - Leptospirosis. Beschikbaar via: <https://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx?Dataset=27&HealthTopic=31>
- Obels I, Mughini-Gras L, Maas M, Brandwagt D, van den Berge N, Notermans DW *et al.* Increased incidence of human leptospirosis and the effect of temperature and precipitation, the Netherlands, 2005 to 2023. *Euro Surveill.* 2025 Apr;30(15):2400611. doi: 10.2807/1560-7917.
- Zorg en Gezondheid. Richtlijn leptospirose. Beschikbaar via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/2022-04/Leptospirose_2019_0.pdf